

УДК 378.09: 371

CURRENT REQUIREMENTS FOR THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS BY DISTANCE EDUCATION**СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗА ДИСТАНЦІЙНОЮ ФОРМОЮ НАВЧАННЯ****Zamorsky O. / Загорський О.О.***Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor / канд.с.-г. наук, доцент**Uman National University of Horticulture**Уманський національний університет садівництва***Krasnoshtan I./Красноштан І.В.***Candidate of Biological Sciences, Associate Professor / канд.біол.наук, доцент**Uman Pavlo Tychyna State Pedagogical University**Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*

Анотація. У статті розкривається сутність, зміст і структура проектних технологій, особливості їх використання у навчальному процесі, умови їх застосування, переваги та складність їх використання у навчанні майбутнього вчителя природничих дисциплін та обґрунтовується доцільність їх застосування у закладах вищої освіти в умовах дистанційного навчання.

Ключові слова: модернізація, професійна освіта, проектна технологія.

Вступ.

Глобалізація та зміни в інформаційних технологіях сприяли вдосконаленню професійної освіти та підготовки майбутнього фахівця. Модернізація системи освіти в Україні, сучасні вимоги до професійної підготовки майбутніх вчителів зумовлюють необхідність використання нових сучасних педагогічних технологій. Інформаційне суспільство ставить за мету перед закладами вищої освіти, підготовку фахівців, здатних легко адаптуватися до життя, самостійно здобувати знання, вміло застосовувати їх на практиці для розв'язання професійних проблем. Сучасні дослідження показують, що проектні технології відіграють важливу роль у дистанційному навчанні, підвищуючи мотивацію, розвиваючи пізнавальний інтерес, творчі здібності та здатність самостійно вчитися [2].

Основний текст.

На кожному етапі історичного розвитку постають нові завдання у підготовці молодого покоління до самостійної трудової діяльності. Стратегічні завдання реформування вищої освіти було визначено таким чином:

- створення умов для здобуття громадянами професій відповідно до покликань, інтересів, здібностей, фізичного стану;
- підвищення їх кваліфікації і перепідготовки на рівні науково-технічних досягнень;
- забезпечення загальнодержавних і регіональних потреб у кваліфікованих кадрах, конкурентоспроможних в умовах ринкових відносин;
- виведення вищої освіти в Україні на рівень досягнень розвинутих країн світу.

У сучасній системі освіти відбулися і продовжують відбуватися значні зміни, зумовлені новими потребами інформаційного суспільства. Значно

розширюються і поглиблюються функції цієї системи, а відповідно – зміст та провідні напрями її діяльності. На початку XXI століття дана система охоплює не лише значну кількість закладів освіти, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, а й заклади недержавної форми власності.

Розвиток неперервної професійної освіти в умовах її модернізації на початку XXI століття залежить від сукупності соціально-економічних, психологічних, педагогічних, управлінських, зовнішніх і внутрішніх чинників. Важливою складовою й водночас умовою ефективності цього процесу є підвищення кваліфікації фахівців, особливо педагогів вищої школи [1].

Формування освітньо-професійного потенціалу різних категорій населення й особливо молоді – пріоритетний напрям у забезпеченні державної політики зайнятості. З урахуванням цього слід зазначити три ключові блоки завдань, спрямованих на формування професійно-освітнього потенціалу.

Перше завдання – переорієнтація ринку освітніх послуг на потреби роботодавців. Його розв'язання потребує цілеспрямованої діяльності, що передбачає:

- обґрунтування державного замовлення на підготовку кадрів, запровадження системи тендерів на його розміщення;
- надання державної підтримки у підготовці фахівців за професіями, щодо яких утворився дефіцит на ринку праці;
- надання кредитів для здобуття вищої та професійно-технічної освіти із застосуванням механізму здешевлення;
- удосконалення порядку ліцензування освітніх послуг з метою оперативного реагування закладів освіти і підприємств на потреби ринку праці;
- розроблення і впровадження ефективного механізму взаємодії закладів освіти та роботодавців [3].

Друге завдання – це підвищення якості робочої сили. Для його реального виконання в Україні передбачено забезпечити:

- здійснення неперервного навчання працівників протягом всього періоду трудової діяльності;
- здійснення державних інвестицій у розвиток освіти та підготовку кадрів різного освітньо-кваліфікаційного рівня;
- здійснення професійного навчання працівників;
- здійснення професійного навчання зареєстрованих безробітних з метою забезпечення подальшої зайнятості;
- сприяння самоосвіті і професійному навчанню осіб за власні кошти для забезпечення розвитку особистості та просування по роботі;
- запровадження незалежної кваліфікаційної атестації [3].

Інтеграція професійної освіти в європейський простір – це складне завдання, спрямоване на входження України в європейський та світовий ринки праці. Для його реалізації необхідно забезпечити наступне: перегляд переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у закладах вищої освіти; розроблення переліку кваліфікацій за відповідним

освітньо-кваліфікаційним рівнем; удосконалення державних стандартів освіти; оптимізація мережі закладів вищої освіти та системи їх підпорядкування [3].

Основним критерієм модернізації виступає соціально-освітня цінність, що містить: міру ефективності освітнього і педагогічного процесів: професійний, педагогічний і соціальний ресурс перетворень, спрямований на забезпечення ефективності освітньо-виховного процесу.

Посилено увагу до дослідження тенденцій трансформації методичних засад підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти за дистанційною формою навчання:

- інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний і дослідницький процеси, що надає доступ до наукових і навчальних матеріалів відповідних навчальних дисциплін, які викладаються з межах програми підготовки;

- створення власних і міжнародних електронних баз даних і бібліотек підручників, посібників тощо, інваріантних елементів навчальних дисциплін, модулів;

- консультаційні і навчальні відео, інтернет-конференції, форуми, чати;

- віртуальні дослідницькі лабораторії;

- співробітництво закладів освіти у сфері розробки змісту навчання та досліджень, навчальних компонентів (лекцій, кейс-стаді, ділових ігор, тестових завдань тощо) у дистанційній освіті;

- створення електронних баз даних та бібліотек для використання в побудові методичних засад викладання;

- розвиток комп'ютерних програм та пошукових систем, що забезпечують розпізнавання зображень, реагують на голосові команди, зокрема створення віртуальних тренажерів, імітаторів тощо;

- розроблення пристроїв і програм, що забезпечують зберігання інформації, яку людина отримує протягом життя, з метою оптимізації засвоєння великих обсягів інформації та розвитку методик оцінювання якості освіти;

- забезпечення якості освіти шляхом використання комплексу електронних засобів (тестових систем, побудованих на принципах адаптивності) для оцінювання досягнень студента;

- розвиток методик викладання на основі змішаного підходу – поєднання традиційних і дистанційних форм навчання [1].

Педагоги утворюють особливу категорію фахівців, наділених специфічними знаннями у різноманітних напрямках та галузях знань. Вони базуються на інноваційних технологіях навчання, які виступають одним із основних інструментів діяльності викладача, який окрім ґрунтового знання свого предмету повинен вміти науково, доступно та цікаво представити освітній матеріал для студентства.

Інноваційні технології навчання та викладання у діяльності викладачів закладів освіти забезпечують відповідь на головні питання навчального процесу: що робити, із чого, у який спосіб, як передати нові знання та створити умови для практичного засвоєння знань.

Першочергово поняття технології застосовувалось щодо технічних засобів

навчання, згодом у контексті програмованого навчання, а зараз, у технологію вкладається інший смисл – визначення найбільш раціональних способів досягнення поставлених цілей (О. Коваленко).

Розвиток системи вищої освіти вимагає від педагогічних працівників впровадження у практику освітнього процесу інноваційних технологій. Провідні ідеї та шляхи реалізації означених технологій є важливими завданнями реформування і модернізації освіти в Україні, що закладено в Національній освітній доктрині. Головною освітньою парадигмою визначено особистісно - орієнтовану, що спростовує одномірний підхід до педагогічних явищ і процесів, а гуманізація всіх видів відношень у системи освіти стверджується як основа у створенні інноваційного освітнього простору в країні, особливого роду комунікативних відношень. Кожен із учасників освітнього процесу активізує свої здібності, ініціює самореалізацію і самопроявлення інтелектуального і творчого потенціалу. Таким унікальним, ефективним інструментом інноваційних перетворень у вищій освіти можуть бути проектні технології [2]. Тепер викладач – не єдине, основне джерело знань, а організатор, консультант, модератор пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Метод проектів дає можливість застосовувати індивідуальну, самостійну і групову роботу. Це дає змогу набувати комунікативних навичок та вмінь. Виступ перед аудиторією, відеокамерою вимагає подавати інформацію так, щоб донести її до студентів. Робота над презентаціями, відеороликами розвиває відповідальність за ухвалені рішення, просторову уяву, об'ємне бачення проекту, вміння працювати в групах. Завдяки проектному методу навчання студенти усвідомлюють всю технологію поставленої мети – від постановки проблеми до здобуття результату. Так досягається зв'язок теоретичних знань з практичними вміннями [2].

Викладачу природничих дисциплін на сьогоднішній час потрібно працювати над впровадженням методу проектних технологій в освітній процес для розвитку творчих здібностей студентів. Цей метод цікавий тим, що з одного боку, дозволяє створити умови для розвитку інтелектуально-творчих здібностей обдарованих студентів, а з іншого – проект дає можливість брати участь у цікавій і результативній роботі всім студентам. Шляхами реалізації проблемної теми, виходу на реальне життєве проектування студентів є профільне навчання, система підготовки до вищої освіти, використання особистісно-зорієнтованих, інформаційних технологій і методу проектів.

Позитивним у проектній роботі є набуття студентами *вмінь*:

- планувати свою роботу;
- використовувати джерела інформації;
- самостійно відбирати і накопичувати матеріал;
- аналізувати;
- зіставляти факти;
- аргументувати власну думку;
- приймати рішення;
- встановлювати соціальні контакти;

- створювати кінцевий продукт (журнал, сценарій, презентацію тощо);
- презентувати створене перед аудиторією;
- оцінювати себе й один одного[2].

Проектна робота відкриває широкі можливості для вибору ролі в системі взаємин (лідер-організатор, лідер-генератор ідей, лідер-виконавець). Вона передбачає активну діяльність кожного, оскільки кінцевий результат залежить від спільних зусиль, сприяє формуванню ціннісних орієнтацій.

Проектна робота в освітній роботі майбутнього вчителя природничих дисциплін – це:

- засіб соціального та інтелектуально-творчого розвитку всіх суб'єктів освіти – студентів, педагогів, батьків;
- середовище, яке розвиває, формує соціальні вміння та навички і сприяє процесу набуття життєвого досвіду;
- шлях формування компетентностей студентів у соціальному просторі;
- можливість будувати стосунки на основі толерантності;
- засіб перевірки відповідності набутого досвіду потребам власної активної ролі в суспільстві;
- формування високоінтелектуальної, компетентної, свідомої особистості з громадянською позицією, здатної до самореалізації та прояву своїх можливостей у різних сферах діяльності;
- виховання відповідальності особистості за свої вчинки, за результати спільної праці у колективі.

Таким чином, проект – це цільовий акт діяльності, в основі якого лежать інтереси студента.

В основі проектної роботи на заняттях лежить розвиток основних компетентностей:

- ✓ пізнавальних навичок студентів;
- ✓ вміння орієнтуватися у різних джерелах інформації;
- ✓ застосовувати на практиці отримані знання;
- ✓ виділяти проблеми і визначати шляхи їх вирішення;
- ✓ планувати, прогнозувати, аналізувати, зіставляти, порівнювати, оцінювати, робити висновки;
- ✓ виробляти особисту думку;
- ✓ презентувати результати проектної діяльності.

Проектна робота сприяє вихованню толерантності і комунікативності, адже передбачає роботу у групах, у парах, вимагає співробітництва студентів. Ця робота формує критичне та творче мислення здобувачів освіти, а отже, відповідає основному завданню освіти – вихованню соціально активної особистості, здатної до самовдосконалення.

Висновки.

Таким чином, метод проектів є сучасною педагогічною технологією, використання якої створює умови для всебічного розвитку майбутнього вчителя природничих дисциплін у процесі організації творчої діяльності в умовах дистанційного навчання.

Література:

1. Бідюк Н. М. Професійне навчання безробітних у США: теорія і практика: [монографія] / Н. М. Бідюк; за ред. Н.Г. Ничкало. Хмельницький: ХмЦНТЕІ, 2009. С. 54.
2. Галузінська М. І. Підготовка майбутніх вчителів до впровадження креативних технологій навчання. Частина 1: монографія/[авт.кол.: Галузінська М. І., Браславська О.В., Красноштан І.В. та ін.]. – Умань:, 2021. – с.197.
3. Освітні технології: Навчально - методичний посібник за загальною редакцією О.М.Пехоти, К., 2002 р.

Literature:

1. N. M. Bidyuk Vocational training of the unemployed in the USA: theory and practice: [monograph] / N. M. Bidyuk; under the editorship N.G. Nichkalo Khmelnytskyi: KhmCNTEI, 2009. P. 54.
2. Haluzinska M.I. Preparation of future teachers for the implementation of creative learning technologies. Part 1: monograph / [ed . col .: Haluzinska M.I., Braslavaska O.V., Krasnoshtan I.V., etc.]. - Uman :, 2021. - p.97.
3. Educational technologies: Educational and methodical manual edited by O.M. Pehota, K., 2002.

Abstract. *The article reveals the essence, content and structure of project technologies, features of their use in the educational process, conditions of their use, advantages and complexity of their use in teaching foreign languages, and justifies the feasibility of their use in institutions of higher education.*

Key words: *modernization, professional education.*